

על משמר התורה והאמונה

יעקב זלמן ליבשיץ

בריסק דליטא

ב"ה יום א' ב' אדר שני שנת "תקנ"ג בתורה" לפ"ק.

כבוד ידידי הרב הג' המפורסם לתהלה ונודע למשגב בפעולותיו הנעלות כש"ת מו"ה יונתן בנימין נ"י הורוויץ. שלום רב ישפות ד' לאוהבי תורתו.

אחרי הברכה לכת"ר שיי.

הנה קול צעקה אשר בירושלים עה"ק נשמע למרחוק ובא לאזנינו, מר צוח על עוללי אשר ירטשו ממנה ולהעתיקם מלשד התורה, לשנות חינוכם, שהמה אמונים בפת-בג מעדנים לחם אבירים, בתורה ויראה מבלי התערב פסולות, אשר זאת תחינה הילדים וקיומם, ואמונים פדגוגים שהי' עד כה הראו הנסיין כי עלתה להם לשתול דור אשר ידם ולבם אמונים - והוגים ושוקדים במעוז על התורה ועבודה, ואף אם קמו איזה בריוני ממסדות החפשית ככסלא לאגיי להיות פטרונים וגואלים, ויסדו בתי ספר, לא הרעו כ"כ באשר נגלה ערותם וידעו כל הקהל מטרתם ושאיפתם נזרו לבשת לבלי ליפול בפח אשר כרו, אבל אם בקדשים מחללים קדש זאת גרוע מכל... באשכנז... החלה גם היא להתחזק מעשה החפשים. לעשות שינים בחינוך הירושלמי ולייסד ג"כ בירושלים עה"ק בתי ת"ת של תורה והשכלה יחד שילמדו שעות אחדות קדש ובשאר עיתות היום השכלת ושפות החיות, כמו טורקית וקריטאגית וגיאוגרפי והתעמלות וכו', ואם כי מחשבתם שזה יהי' על טהרת הקדש, אבל מי בקש זאת מידם לבוא בע"כ להיות אפטרופסים ללא שאלו, הלא ת"ל יש בעה"ק טוב"א גדולים ויראים וחרדים מצויינים שהמה לנס, ומקום הקדש שהיא מפלט להתורה ויראה לכל איש שיקדיש נפשו להלך בדרך אבותיו מאז, אשר כל מעינם ומעוזם יהי' בתורה, יבואו יראים וחרדים להשתרר עליהם ולהורות להם דרך אשר מזור בעיני גדולי הדור היראים והחרדים ממקום הקודש וגם בחול כמו מדינתנו. אם כי לבבם תמים עם ד' וחושבים לטוב, אבל עליהם להטות אוזן לקול מורים גדולי הדור לשאול את פיהם, ולא על תבונתם להשען שיצליחו, כמו באשכנז אשר הצילו נפשות, כי לא ארצינו הקדושה ובפרט עיר הקודש, כמו אשכנז, שמה שכבה אור התורה ולא היתה ניר להתורה והיהדות לא היתה עצה להחיות נפשות האובדות כי אם בחינוך שהתוו להם, שעכ"פ הצילו בזה כמו שהוא, אם לא העליטו הרבה תורה אבל נשארו שומרי מצוה, ושם ישראל נקרא עליהם, וגם יש יראים וחרדים שיראת ד' מעוזם, ובמקומם היתה תרופה להמחלה השורר, אולם מזון כזה הניתן לחולי, אם יותן לבריא הלא יחלה. לאנשי ירושלים הקודש לב בריא ואמיצי רוח המה ביראה, התורה היא להם מזון רוחני, ולא ימוש מפיהם. איך ירחבו לתת להם תכנית חדש לחם עוני פת קיבר אשר לא יוכל עמוד על רגלם, וכמאמרם מקום שבעלי תשובה עומדים (שלגבי צדיקים לא נקראו עמידה) עליהם החובה להתבונן התוצאות שיגרמו שכמה חללים חלילה יפילו

ונפשות נקיים מהם ידרש גם יוצמח חילול השם, כי הלא לא נשקוט וירעישו אמות הסיפים, ויבוא לידי מחלוקת ולה"ר ויתגרה השטן, ויפריד בין אחים, אנחנו מוקירים חרידי אשכנז ותהילתם בפינו, ועתה תאכל אש המחלוקת ואיש את אחיו במצות יבזה, והקול נקרא מי לדי אלינו לתת ברכה איש באחיו ובקרובו להלחם בעושי עגל, עוד ביותר יכאב לבבינו כי בקייץ... היינו יחד, ושקלנו וטרי בזה והזהרנו שאל ישלחו יד בקדש עתה יהי' כל התלונה עלינו באמרם כי גם אנחנו נתנו יד וסללנו הדרך לפני היצה"ר לצודד נפשות, אי"כ אפוא מוכרחים לגלות פני הלוט לתת מחאה גדולה ונוראה שלא יהי' תפארתם על דרך זה.

ע"כ בידעי אשר כת"ר שיי הוא המורשה מהם ואליו ישמעו ולדבריו יחלו, פניתי במכתבי אליו שלא יעצום עיין ויצא כגיבור להציל כבוד יראי אשכנז להחשיך אותם מבוא במשעול צר כזה יניחו ידם מלתקן המתוקנים ולהשפיע מרוחם על גדולים וטובים מהם, ילכו למקומות אשר שם פרצות ואורחות עקלקלות לגדור גדר, ולא לפרוץ גדרים, יחדלו מעשות לבוא על עיר בטח ולבם שלם עם ד', להיות אורחים לא קרואים מהתורה, הלא יש כר נרחב בעוה"ר לתקן בהרבה מקומות אשר שם ד' נשכח, ותורתו נעזב, שם כמה שיצילו באיזה אופן שיעשו הלא יחיו עצמות יבשות.

אם כת"ר שיי לטובת ירושלים עה"ק יחפוץ, יורה להם הדרך כי ישפיעו בחומריות מלא חפנים לחזק הישיבות העומדות לפאר וכבוד ששם קול יעקב נשמע, ואורה יוצא למרחוק, אשר כפי הנשמע חדלו נדיבי אשכנז מלהריק נדבתם שנה זו מעת שפרסמו יראי אשכנז כי יקחו בידם ליסד מוסדות בעה"ק בחינוך חדש, כל הנדבות ישגרו אליהם, ופסקו מלתת להמוסדות והישיבות העומדות חיים וקיימים, זה עון פלילי לגזול מחיית אנשים הוגי תורה שעניניהם צופיות למתנת נדיבי חו"ל, נא לעורר נדיבי אשכנז שיצא קו"ק לעורר את אחיהם לפתוח ידם לשלוח נדבתם על הישיבות הגדולות והחשובות.

ידע כת"ר שיי ששבוע העברה בהגיע אלינו קול מר זה, מרן גאון עוזינו מופה"ד נשיא ישראל הגאב"ד שליט"א [הוא מרן הגר"ח זצ"ל מבריסק זצ"ל] נודעו ותחתיו רגז וחפץ בעצמו לערוך מכתב בדברים נמרצים אולם באשר ירט הדרך לפנינו לנסוע לפ"ב על ועד הרבני אמר כי בכתבי לכת"ר שיי אודיע כי בפקודתו אכתוב, ומוכן כי כולם חייבים לשמוע דעת הגדולה ולבלי לסור אף אם ידמה שלא כן, כי הלכה כמותו בכל מקום והוא רבן של ישראל יחיד הדור ולצדקתו ותורתו וחכמתו אין חקר מובטחני כי דברי לא ישוב ריקם ויתבונן כת"ר שיי למלאות האמור בזה וישיבני במוקדם מכ"ד ובה אשאר ידידו מכבדו ומוקירו. מברכו כי יזכה לכל טוב ונראה בישועות ישראל ובביאת גואל צדק ויתרבה הדעת כמים לים מכסים.

יעקב זלמן ליבשיץ.